

Apoteket Ugglan.

1760.

Genom apoteket Morianens förflyttning 1718 från Mynttorget i staden inom broarne till Drottninggatans nedre del (nuv. n:r 15) hade den öfverklagade bristen af apotek för nedre västra delen af Norrmalm afhjälpts. Så var däremot ej fallet i fråga om hela dess öfra del. Särskildt af de vid Drottninggatans öfre del äfvensom de ofvan och intill Hötorget bosatta innevånarne gjordes upprepade framställningar om erhållandet af ännu ett apotek.

Förutom den under apoteket Morianen omnämnde Lampa hade 1715 laboranten Johan Sahlbom, hvilken 1698—1709 innehade apoteket i Nyköping, hos konungen sökt privilegium å anläggande af ett apotek vid Barnhusgränden eller Hötorget, men hans ansökan afslogs. Lika ringa framgång med sin 1725 ingifna ansökan hade Johan Gottlieben Schmiedler, sedermera apotekare i Falun, hvilken i april 1723 examinerats till apotekare för Helsingfors och d. 27 maj s. å. undfått privilegium å anläggande af apotek därstädes, men ej verkställt detta.

Säsom skäl åberopar Collegium Medicum i sitt afstyrkande utlåtande det kungl. brefvet af d. 10 dec. 1694, hvari förklaras, att staden med malmar var tillräckligt försedt med apotek genom de nio, som då funnos, samt att »inge fleere nu eller framdeles, under hwad namn eller prætext det ock wara må, här i stadhen eller på Malmarne skole inrättas eller anordnas».

På grund af stadens betydande tillväxt gjorde sig behofvet af flera apotek vid midten af 1700-talet allt mer gällande, särskildt i fråga om öfre Norrmalm, Kungsholmen, som hittills saknat apotek, samt Södermalm.

När 1757 och 1759 framställningar gjordes om inrättande af nya apotek för dessa stadsdelar tillstyrkte Collegium Medicum detta, och genom k. resolutionen af d. 20 dec. 1759 förordnade Adolf Fredrik, att trenne nya apotek finge i Stockholm inrättas.

Med stöd af 1694 års kungl. bref sökte visserligen dåvarande apoteksinnehafvarne i hufvudstaden att på allt sätt hindra utförandet af dessa apoteksanläggningar, bl. a. genom vägran att deltaga i de nyutsedda apotekarnes examinerande. Den 5 aug. 1760 undfingo dessa dock sina privilegiebref.

Det för Norrmalm bestämda apoteket skulle enligt privilegiebrefvets lydelse förläggas i trakten af Hötorget, och dess första privilegieinnehafvare Lars Sandberg påbörjade apotekets inrättande i huset n:r 1 vid Hötorgets norra sida under namnet Älgen. Innan Sandberg fått apoteket fullt i ordning, nödgades han på grund af sjukdom afhända sig privilegiet till Pehr Christopher Schulzen, som avslutade inrättandet af apoteket och d. 4 juni 1761 öppnade detsamma.

Svårigheten, att som skylt uppsätta en älg af stora dimensioner, föranledde Schultzen att hos Collegium Medicum hemställa om tillåtelse att ändra apotekets namn till »Armerade Ugglan». Detta bifölls genom resolution af d. 18 dec. 1762.

Apoteket Ugglan förblef på samma plats till hösten 1798, då det af apotekare O. J. Cöster flyttades till n:r 59 Drottninggatan, där det alltsedan dess legat utom åren 1892—93, under hvilken tid det i anledning af egendomens ombyggnad var inrymdt i en tillfällig lokal i n:r 68 å motsatta sidan af Drottninggatan.

Privilegiet är af amorteringsfonden inlöst med 90,000 kronor.

SANDBERG, LARS. Född d. 25 jan. 1724 i Gäfle.

Föräldrar: Kronobåtsmannen ERIK SANDBERG, död d. 16 april 1731, och hans hustru INGRID.

S. var elev å apoteket i Gäfle och tjänstgjorde såsom farmacie studiosus å apotek i Linköping och Göteborg till 1746 samt därefter å apoteket Svanen i Stockholm till 1750. Följande åren uppehöll han sig i utlandet och hade en tid anställning å apotek i Hamburg, men återvände 1754 till Stockholm, där han i fem år tjänstgjorde å apoteket Lejonet. Antogs 1759 till föreståndare för apoteket Ängeln i hufvudstaden och blef därför d. 30 mars s. å. inför Collegium Medicum examinerad till provisor.

Då den till innehafvare af apoteket på Norrmalm först anmälde fältapotekare Abraham Dahl (född i Norrköping 1707,

död i Stockholm 1773), på grund af sin ålder och de med ansökan förenade stora kostnaderna, afsade sig sin rätt med förbehåll, att den fick transporteras på Sandberg, undergick denne d. 5 mars 1760 apotekarexamen och erhöll d. 5 aug. s. å. privilegium å nämnda apotek.

Inrättandet af apoteket påbörjades af honom s. å., och gaf han det namnet Älgen, efter det landskaps vapen, i hvilket han var född.

Af sjukdom blef han urståndsatt att avsluta uppsättandet af apoteket utan nödgades att d. 4 maj 1761 afyttra privilegium och materialer till apotekare Pehr Christopher Schulzen.

Död d. 30 juli 1761 i Stockholm. Ogift.

SCHULZEN, PEHR CHRISTOPHER. Född d. 22 maj 1736* på Brusala militieboställe i Stora Tuna socken, Dalarne.

Föräldrar: Fältkirurgen, regementskirurgen vid Kungl. Dalregementet JACOB SCHULTZ, född d. 12 april 1681, död d. 24 maj 1766, och MARIA MAGDALENA VON HUSUM, född d. 21 sept. 1705, död d. 28 aug. 1778 (enda dottern till apotekaren i Falun JOHAN VON HUSUM).

Sedan han erhållit såväl enskild som offentlig undervisning i vanliga skolämnen, språk samt dәрjämte i bokhålleri, tog han de första stegen på den farmaceutiska banan å apoteket i Falun, som ägdes af hans mors styffader Gottlieben Schmiedler. Från april 1751 fortsatte han sin utbildning på apoteket Svanen i Stockholm till 1756, då han anträdde en utrikes resa, för att såväl teoretiskt som praktiskt idka fortsatta studier i yrket. Efter någon tids uppehåll i Danzig for han till Königsberg, där han i ungefär ett år åhörde de föreläsningar, som höllos vid därvarande universitet i skilda grenar af naturvetenskaperna äfvensom i anatomi. Samtidigt tjänstgjorde han tidvis på ett af stadens apotek, hvilket ägdes af hofapotekaren doktor Hagen.

I juni 1757 lämnade S. Königsberg och reste öfver Pillau tillbaka till Stockholm. Återstående delen af sommaren tillbragte han på resor i Västmanlands och Dalarnes bergslag, till dess han i okt. s. å. ånyo tog anställning å apoteket Svanen

* Släktens medlemmar skrefvo sig då Schultz, men vid ett slägtmöte d. 27 aug. 1771 beslöts, för att undvika olägenheterna med att bära ett vid denna tid så vanligt namn, att ändra det till Schulzen, och underskrefs detta beslut till orygglig efterlefnad af samtliga närvarande.

i Stockholm. Efter halfannat års tjänstgöring reste han 1759 öfver till Uppsala, åhörde föreläsningarna i kemi och botanik samt inskrefs mot slutet af vårterminen i medicinska fakulteten. Samtidigt nämndes han till kungl. stipendiat.

Under påföljande sommar gjorde han studieresor till en del grufvor och bruk samt företog botaniska exkursioner. Återvände på hösten till Uppsala och tog under höstterminen enskild undervisning i mineralogi och metallprobering. Vårterminen 1760 undergick han examen »in jure publico».

I aug. 1760 blef han efter apotekare Lars Sandberg antagen till föreståndare för apoteket Ängeln i Stockholm och därtill examinerad. Han fortsatte likväl sina universitetsstudier under höstterminen och aflade före dess slut »examen teologicum».

Sedan S. d. 28 febr. 1761 under professor Johan Gotschalk Wallerii presidium försvarat en afhandling med följande titel: »Analysis et Synthesis Pulveris Laxantis D'Ailhaud» — han var den förste farmaceut, som offentligen disputerat på latinska språket vid Uppsala universitet — lämnade han Uppsala och tillträdde sin plats som föreståndare för apoteket Ängeln.

Då apotekare Lars Sandberg på grund af sjukdom ej var i stånd att själf afsluta inrättandet af det apotek, hvarå han 1760 undfått privilegium, försålde han i maj 1761 detta jämte de af honom anskaffade varor och inventarier till Schulzen, och denne blef sålunda hans efterträdare äfven som apoteksinnehafvare.

Apoteket öppnades d. 4 juni 1761* och vid den å samma dag af Collegium Medicum verkställda afsyningen utlofvade han, att de å Norrmalm anställda »fattigläkarne» skulle äga rätt att från hans apotek utan betalning föreskrifva medikamenter åt fattiga personer till ett värde af 600 daler kmt. Den 28 aug. s. å. aflade S. inför Collegium Medicum apotekarexamen, och d. 26 maj 1762 undfick han förnyadt privilegium å apoteket.

Efter eget åtagande ålåg det S. enligt privilegiebrevet att förse staden Norrtälje och dess omnejd med medikamenter, särskildt vid epidemiska sjukdomars uppträdande. Då sedermera en provinsialmedikus blef stationerad i Norrtälje, gjorde magistraten framställning hos Kungl. Maj:t om att erhålla en

* Personalen utgjordes till årets slut af tre »lärlingar utan lön» men redan följande år voro två farmaceuter och två elever anställda å apoteket.

under något Stockholmsapotek lydande apoteksinnrättning och att S. måtte blifva utsedd till dess innehafvare. Genom k. bref af d. 14 mars 1775 erhöll S. rättighet att anlägga och tillsvidare hålla apotek i Norrtälje, dock med villkor att detta förestodes af examinerad provisor. Samma år hade äfven magistraten i Östhammar gjort liknande hemställan angående upprättande af filialapotek därstädes, men då det i ansökan afgifna löftet om bidrag från staden till föreståndarens aflöning ej vidhölls, fränsade S. sig anbudet. Filialapoteket i Norrtälje innehade han till 1786, då det enligt k. resolution af d. 6 april s. å. förändrades till själfständigt.

Sedan han i 25 år innehaft och personligen skött apoteket Ugglan, försålde han detta 1786. I ett tiotal år var han fortfarande bosatt i Stockholm, därefter hos sin måg sekreteraren Falk på Lida gods i Södermanland. Han flyttade sedan till sin son, öfversten Joh. Chr. von Schulzen på Torreby säteri i Bohuslän och tillbragte där sina återstående dagar.

När de på 1700-talet förekommande s. k. reseapoteken, hvilka en del provinsialläkare voro ålagda att medföra på sina tjänstresor, skulle revideras i afseende på innehållet, utförde S. 1771 och 1772 detta uppdrag tillsammans med hofapotekare J. Chr. Georgii och tvenne läkare, och 1773 blef han af Collegium Medicum anmodad, att tillika med hofapotekare Fr. Ziervogel och tvenne läkare granska och praktiskt pröfva de Galeniska läkemedelskompositioner, som voro afsedda att intagas i den 1775 utgifna första svenska farmakopén.

S. var en af apotekarsocietetens i Stockholm stiftare och under en lång följd af år dess verksamaste samt mest initiativrike ledamot. Han var societetens andre ordförande och åtog sig 1782 att därjämte vara dess arkivarie. Vid societetens sammankomst d. 2 jan. 1782 hade beslut fattats att från årets början upplägga trenne matriklar, en öfver disciplar, anställda å apotek i hufvudstaden, den andra öfver farmacie studiosi, såväl därstädes utbildade som de, hvilka ankommit till och då tjänstgjorde i Stockholm. Den tredje åter skulle omfatta alla apotekare i Sverige och därunder lydande provinser, med undantag af Pommern och Wismar. S. åtog sig att upplägga och föra dessa matriklar, hvilket arbete han utförde med stor omsorg och pietet.

För att underlätta studierna för i Stockholm tjänstgörande farmacie studiosi samt där anställda elever beslöt societeten

1781, att föreläsningar skulle hållas en gång i månaden — sedermera hvarje onsdag — till hvilka äfven andra farmacie studiosi, som mera tillfälligt eller i och för studier vistades i Stockholm, ägde tillträde. På hans eget erbjudande uppdrogs detta åt S., som några år framåt höll dessa föreläsningar.

Odling af moderväxter till droger bedrefs vid denna tid i rätt stor skala af en del apotekare i hufvudstaden, och främsta rummet i detta afseende intogs af S. Han hade för apotekets behof anlagt vidsträckta plantager och särskildt vinnlagt sig om odling af rabarber. Enligt en till Collegium Medicum 1768 lämnad uppgift hade S. sedan 3 à 4 år odlat 178 olika medicinalväxter.

För ådagalagda förtjänster undfick han d. 29 maj 1787 assessors n. h. o. v.

Död d. 22 febr. 1822 på Torreby.

Gift d. 5 maj 1762 i Stockholm med ANNA ELISABETH VON BREHMER, född d. 27 febr. 1732, död d. 13 juli 1822, dotter till öfverauditören, häradshöfding CARL VON BREHMER och ELISABETH ZIERVOGEL.

Barn: JACOBINA CAROLINA, född d. 10 maj 1763, död d. 26 febr. 1813, gift d. 9 febr. 1792 med sekreteraren, sedermera godsägaren JOHAN PETTER FALK, född d. 2 mars 1767, död d. 18 dec. 1816; — JOHAN CHRISTOPHER, född d. 10 sept. 1765, död d. 24 mars 1849. Öfverstelöjtnant vid Bohusläns regemente, öfverste i armén. Adlad 1815 med namnet von Schulzen och introducerad på riddarhuset under n:r 2247.

Assessor P. Chr. Schulzen efterlämnar minnet af en sin tids mest upplyste och framstående apotekare. Genom studier hade han förvärfvat gedigna samt rätt omfattande kunskaper. Han förenade därmed en stor fond af praktisk duglighet och det varmaste intresse för sitt yrkes förbättring och framåtskridande. En varaktig hågkomst har han beredt sig genom de anteckningar han efterlämnat öfver Sveriges apotek, deras uppkomst och innehafvare samt dessas öden i Sverige. Ehuru ofullständiga äro de för forskaren af stort värde, särskildt i fråga om Sveriges apoteksväsendes tidigare skede, och de artiklar i den af Sacklén utgifna apotekarhistorien, som mera utförligt lämna uppgifter om tjänstgöringsorter och tider äro fotade på dessa anteckningar.

Tillsammans med de af Schulzen utarbetade matriklarna för-

varas dessa anteckningar i apotekarsocietetens arkiv under den gemensamma titeln »Schulzenska papperen».

Hans valspråk lydde »e tenebris lumen».

Apotekarsocieteten saknar något större porträtt af Schulzen, då hittills intet originalporträtt af honom kunnat anskaffas. En mindre bild af S., en fotografisk siluett, har tillställts societeten och finnes uppsatt i dess lokal.

LEANDER, EMANUEL. Född d. 1 juli 1743 i Källerstad socken i Småland.

Föräldrar: Kyrkoherden i Ås församling, Växjö stift, JONAS LEANDER, född d. 10 mars 1708, död d. 26 april 1757, och BRITA CATHARINA BJURBECK, född d. 29 maj 1704, död d. 18 jan. 1769.

Hade vid Växjö katedralskola inhämtat nödiga förkunskaper, då han 1759 antogs till elev på apoteket Ängeln i Stockholm, där han efter 1763 avslutad lärotid kvarstannade som farmacie studiosus till okt. 1764. Han antog då plats på apoteket Lejonet, hvarest han utan afbrott tjänstgjorde till 1786. Från 1780 var han föreståndare för apoteket och undergick i febr. nämnda år provisorsexamen inför Collegium Medicum.

År 1786 inköpte han och öfvertog apoteket Ugglan samt aflade samma år apotekarexamen. På grund af sjukdom måste han från 1795 öfverlämna skötseln af apoteket åt en tillförordnad föreståndare.

Död d. 15 mars 1797 i Stockholm.

Gift d. 3 nov. 1787 i Solna med CHRISTINA CATHARINA FLITZ, född d. 14 mars 1769, död d. 13 maj 1799 (gift 2) d. 22 maj 1798 med apotekare O. J. Cöster. Se nedan.), dotter till bryggaren i Stockholm OLOF FLITZ och CHRISTINA STRAS.

Barn: EMANUEL, född d. 17 maj 1794, död d. 10 okt. 1836. Led af sinnessjukdom.

CÖSTER, OLOF JOHAN. Född d. 15 okt. 1768 å Pålsjö egendom nära Hälsingborg.

Föräldrar: Vice häradshöfdingen, sedermera borgmästaren i Växjö MICHAËL ANDERS CÖSTER, född d. 5 febr. 1729, död d. 13 juli 1786, och JULIANA MEURLING, född d. 15 april 1738, död d. 22 febr. 1808.

Åtnjöt undervisning vid Växjö katedralskola och antogs, efter

afslutade skolstudier, 1784 till elev å apoteket i Simrishamn. Blef 1788 farmacie studiosus och lämnade då Simrishamn för att tillträda plats å apoteket Kronan i Stockholm. Han tjänstgjorde där till 1790 års början, då han aflade provisorsexamen för att som fältprovisor tjänstgöra vid hufvudfältapoteket i Lovisa under kriget mot Ryssland. Efter avslutad fred återvände C. till Stockholm och var 1792—95 föreståndare för apoteket Lejonet. Tjänstgjorde därefter å apoteket Kronan till dess han efter apotekare Leanders död 1797 blef föreståndare för apoteket Ugglan i Stockholm. Genom sitt giftermål med dennes änka blef han 1798 ägare af apoteket, hvilket han efter aflagd apotekarexamen s. å. tillträdde. Hans första åtgärd som apotekets innehafvare var att anskaffa en ny lokal för detsamma, och redan samma höst öppnades apoteket i huset n:r 59 Drottninggatan. Han innehade apoteket Ugglan till 1837, och då han i och med dettas försäljning drog sig tillbaka från yrket, var det efter en nära 40-årig verksamhet som apoteksinnehafvare.

I apotekarsocietetens i Stockholm förhandlingar tog C. verksam del, och när societeten 1809 beslöt tillsättandet af en kommitté (= direktion), som ägde att besluta å dess vägnar, blef C. en af direktionens ledamöter. År 1816 valdes han till societetens ordförande och kvarstod på denna post till 1821, då han afsade sig densamma. I den taxekommitté, som societeten, på anmodan af sundhetskollegium, 1816 tillsatte, var C. ledamot, och vid utarbetandet af femte upplagan af farmakopén uppdrog Collegium Medicum åt honom att som apotekarkårens representant deltaga i arbetet. Såsom ett erkännande för det han »med utmärkt nit och skicklighet biträdt Collegium Medicum vid utarbetandet af en ny edition af »Pharmacopoea suecica», undfick han d. 23 maj 1813 assessors n. h. o. v.

Ledamot af Svenska läkarsällskapet 1824 och af Linnéska samfundet 1832.

Död d. 15 mars 1838 i Stockholm.

Gift 1) d. 22 maj 1798 i Stockholm med CHRISTINA CATHARINA FLITZ, född d. 14 mars 1769, död d. 13 maj 1799 (gift 1) med apotekaren Emanuel Leander), dotter till bryggaren i Stockholm OLOF FLITZ och CHRISTINA STRAS. Äktenskapet var barnlöst.

2) d. 21 maj 1801 i Stockholm med MARIA ELISABETH LUHR, född d. 29 april 1780, död d. 27 juni 1820, dotter till grosshandlaren GEORG ANDERS LUHR och ANNA ELISABETH HASSENBALCK.

Barn: GEORG JOHAN ANDERS, född d. 23 nov. 1808, död d. 9 mars 1832 i St Ybes genom olyckshändelse; — ELISABETH JULIANA CHARLOTTA, född d. 5 nov. 1811, död d. 7 aug. 1873, gift d. 8 nov. 1828 med grosshandlaren i Stockholm EDVARD ADRIAN MASRELIEZ, född d. 18 maj 1797, död d. 6 dec. 1857; — CAROLINA WILHELMINA, född d. 22 jan. 1814, död d. 20 febr. 1870, gift d. 16 nov. 1839 med grosshandlaren i Stockholm PER LUDVIG DINTLER, född d. 4 nov. 1803, död d. 21 juli 1868.

3) d. 24 febr. 1821 i Stockholm med MARIE LOUISE MASRELIEZ, född d. 10 sept. 1790, död d. 26 febr. 1848, dotter till ornamentsbildhuggaren JEAN BAPTIST MASRELIEZ och SOPHIA MAGDALENA MALM.

Barn: JEAN BAPTIST, född d. 26 maj 1824. Grosshandlare; — MARIA LOVISA, född d. 4 febr. 1826, död d. 30 april 1892, gift d. 23 jan. 1850 med kaptenlöjtnanten vid K. flottan, sedermera postmästaren i Skeninge CARL GERHARD GUSTAF STUART, född d. 31 maj 1806, död d. 6 maj 1881; — CARL OLOF, född d. 2 juni 1827, död d. 21 febr. 1845. Kontorist; — AXEL EDVARD, född d. 23 aug. 1828, död d. 22 okt. 1864. Arkitekt; — JULIUS LUDVIG, född d. 24 mars 1833, död d. 26 mars 1895. Kansliråd.

Assessor Cöster åtnjöt mycket anseende såväl inom kåren som i allmänna lifvet. I egenskap af societetens ordförande visade han stor duglighet och erhöll vid sin afgang det vitsord, att han under denna tid, »ymnig på bekymmersamma händelser för societeten, gjort densamma stora tjänster samt ådagalagt odelad omtanke och outtröttlig nit, och hembar societeteten honom sin utmärkta aktning och erkänsla för den osparda möda Hr Assessorn alltid ådagalagt för societeten och hela pharmaceutiska corpsens gemensamma väl».

MARTELLEUR, FREDIK THEODOR. Född d. 15 aug. 1808 i Stockholm.

Föräldrar: Grosshandlaren, sedermera stadsmäklaren LORENZ GUSTAF MARTELLEUR, född d. 3 april 1778, död d. 19 jan. 1859, och MARGARETA JULIANA BERGENSTEN, född d. 29 sept. 1783, död d. 27 febr. 1857.

Efter avslutade skolstudier antogs M. 1824 till elev å apoteket Kronan i Stockholm och aflade d. 13 dec. 1827 farmacie studiosiexamen. Var fortfarande anställd därstädes till 1829 och å apo-

teket Ugglan i Stockholm till 1830. Tjänstgjorde åter på apoteket Kronan till 1833 och var sedan anställd å apotek i landsorten till 1835. Inskrefs sistnämnda år vid farmaceutiska institutet och aflade d. 29 juni 1836 apotekarexamen. Följande år inköpte han apoteket Ugglan i Stockholm, tillträdde det d. 27 juli samt erhöll privilegium därå d. 18 okt. s. å. Försålde apoteket 1841 och afträdde det d. 1 jan. 1842.

Han ägnade sig därefter åt annan verksamhet och var bl. a. en tid föreståndare för en pressjästfabrik i närheten af Stockholm samt kontrollör vid Skultuna bränneri.

Utsågs 1839 till ledamot af apotekarsocietetens direktion och valdes 1840 till societetens ordförande. Var 1840—41 dess taxerevisor. Ledamot af Svenska läkarsällskapet 1838.

Död d. 13 jan. 1859 å Serafimerlasarettet i Stockholm.

Gift d. 21 okt. 1840 i Landskrona med HEDVIG CATHARINA CHRISTINA BEÉN, född d. 6 okt. 1818, död d. 14 jan. 1875, (gift 2) d. 23 aug. 1861 med kaptenen i armén, postmästaren och telegrafkommissarien å Dalarö Wilhelm Hjalmar Lagerheim, född d. 12 juli 1818, död d. 13 aug. 1899), dotter till handlanden i Hälsingborg PAUL MAGNUS BÉEN och CECILIA MAGDALENA WERLIN.

Barn: LAURA CECILIA JULIANA, född d. 9 juli 1841. Telegrafist.

EKDAHL, FREDRIK MAURITZ. Född d. 8 nov. 1804 i Stockholm.

Sin elevtid hade E. fullgjort å Ängelholms apotek och undergick därstädes d. 30 mars 1826 farmacie studiosi-examen. Han fortsatte sin tjänstgöring å samma apotek till 1827 och var 1827—29 anställd å apoteket Korpen i Stockholm. Höstterminen sistnämnda år började han sina studier för apotekarexamen och aflade denna d. 29 maj 1830. Erhöll samma år anställning på apoteket Enhörningen i Stockholm och tjänstgjorde där till aug. 1836, då han efter afslutadt köp tillträdde apoteket i Köping. Han erhöll privilegium därå d. 25 nov. s. å. och innehade apoteket till 1841 års utgång. Den 1 jan. 1842 tillträdde han apoteket Ugglan i Stockholm, erhöll privilegium å apoteket d. 11 juli s. å. samt innehade det till 1855. Efter sitt afträdande af apoteket utfog E. burskap som grosshandlare i Stockholm.

Sedermåra inköpte han och var från 1880 bosatt å Finsta egendom i Vänge socken i Uppsala län.

Ekdahl var 1846—52 ledamot af apotekarsocietetens direktion, 1852—55 societetens kassaföreståndare samt 1846—55 dess taxerevisor. Utsågs af direktionen till ledamot i den kommitté, som 1845 tillsattes för utarbetande af förslag till handköps-taxa, och var 1851 en af direktionens delegerade vid de af sundhetskollegium beslutade öfverläggningarne angående nytt apotekarreglemente. Utsågs 1853 till ledamot af farmaceutiska institutets styrelse.

Ledamot af Svenska läkarsällskapet 1846.

Död d. 23 nov. 1887 å sin egendom Finsta.

Gift d. 1 dec. 1838 i Arboga med WILHELMINA SILFVERLING, född d. 2 mars 1819, död d. 10 jan. 1879, dotter till garfvaren JOHAN ERIK SILFVERLING och CATHARINA HAGSTEDT.

Barn: ALBRECHT MAURITZ WILHELM, född d. 1 sept. 1839, död d. 2 mars 1894. Revisor i generalpoststyrelsen.

ANDERBERG, CARL WILHELM. Född d. 3 juli 1827 i Riseberga socken, Kristianstads län.

Föräldrar: Regementssadelmakaren vid Skånska dragonregementet ISAK WILHELM ANDERBERG, född d. 21 mars 1790, död d. 13 jan. 1854, och JOHANNA RISBERG, född d. 19 dec. 1804, död d. 21 okt. 1834.

Efter avslutade skolstudier antogs A. 1845 till elev å apoteket i Ängelholm och blef d. 25 nov. 1848 farmacie studiosus. Han fortsatte sin tjänstgöring å nämnda apotek till april 1849, då han i Stockholm började sina studier för apotekarexamen, som han d. 26 mars 1851 aflade. Under sin studietid hade A. ådragit sig dåv. läraren i kemi vid farmaceutiska institutet professor Mosanders uppmärksamhet genom de anlag han visade, och denne, hvilken önskade ytterligare utbilda dessa för en mera vetenskaplig verksamhet utan att därför vilja draga honom bort från yrket, gaf honom tillträde till sitt privata laboratorium vid vetenskapsakademien.

Den anställning A. i sept. 1851 erhöll vid Klefva nickelverk som proberare af malmer och hyttprodukter ledde hans håg till bergsvetenskap och mineralogi. Hösten 1853 lämnade A. Klefva och bosatte sig i Stockholm, där han åter erhöll professor Mosanders tillstånd att begagna sig af dennes privata laboratorium, och utförde till sommaren 1854 fortfarande analyser för nämnda bergverks räkning.

Under denna tid hade A. äfven fått medfölja Mosander på en af denne företagen studieresa till Dalarne och några andra landskap.

Under sommaren 1854 uppehöll A. sig vid Klefva och anträdde i sept. en tämligen vidsträckt resa till utlandet, hvarunder han besökte England, Frankrike, Sachsen, Österrike, Preussen samt Holland för att studera dessa länders hyttväsen och bedrifva mineralogiska studier.

Med särskildt tillstånd af bergsamtet inskrefs A. höstterminen 1854 vid bergsakademien i Freiberg, men kunde vid vårterminens början förete studentbetyg af d. 2 dec. 1854 och blef då formligen antagen till elev. Vid terminens slut återvände han till Sverige.

Fortgåendet på bergsmannabanan afbröts då han på professor Mosanders inrådan hösten 1855 inköpte apoteket Ugglan i Stockholm. Han undfick först 1863 privilegium å apoteket, försålde det 1866 och afträdde det vid årets slut. Den 8 maj 1868 erhöll han personligt privilegium å apoteket Hjorten i Lund och tillträdde detta under årets lopp.

Samma år A. blef apoteksinnehafvare i Stockholm invaldes han i apotekarsocietetens direktion och var 1856—59 dess sekreterare. Åren 1860—63 samt 1864—67 var han societetens taxerevisor och 1856—61 samt 1864—66 ledamot af farmaceutiska institutets styrelse. I den af sundhetskollégium 1857 beslutade kommittén för utarbetande af förslag till ny laborationstaxa var A. direktionens ene representant, och i 1865 års farmakopékommitté utsågs han af sundhetskollégium till ledamot. Var 1856—57 examinator i apotekarexamen och 1858—61 lärare i mineralogi samt geologi vid farmaceutiska institutet. Vid naturforskarmötet i Stockholm 1865 var A. den farmaceutiska sektionens sekreterare.

Utom vid farmaceutiska institutet var A. verksam som lärare i kemi vid slöjdskolan (nuv. tekniska) i Stockholm 1863—67, och sagda tid meddelade han äfven undervisning i kemi, mineralogi och geologi åt eleverna vid generallandtmäterikontoret samt i varukännedom vid Frans Schartaus handelsinstitut.

Sommaren 1858 företog A. med understöd af allmänna medel en utrikes studieresa.

Anderberg uppsatte 1863 i Stockholm en affär för försäljning af mineralier, den första i sitt slag i Sverige, och vid 1866 års industriutställning i Stockholm erhöll han pris för en där exponerad instruktiv och billig »mineraliesamling för folkskolor», hvilken sedermera utgick i öfver 600 exemplar till dessa

skolor. SjälF ägde han en synnerligen rik mineraliesamling, då troligen den största, som befunnit sig i enskild mans ägo i Sverige.

Ledamot af Svenska läkarsällskapet 1858 och af Fysiografiska sällskapet i Lund 1870.

Död d. 6 maj 1871 i Lund. Han ligger begrafven på Stockholms norra kyrkogård.

Gift d. 11 nov. 1856 i Skirö inom Jönköpings län med IDA SOFIA ADOLFINA PÄHLMAN, född d. 30 sept. 1832, död d. 31 dec. 1891, dotter till ryttmästaren vid Skånska dragonregementet ADOLF OTTO PÄHLMAN och SOFIA ELEONORA VON BAUMGARTEN.

Barn: ANDERS WILHELM, född d. 22 nov. 1858. Kamrerare vid Rörstrands porslinsfabrik i Stockholm; — EVA MARIA, född d. 23 jan. 1860, gift d. 12 aug. 1882 med disponenten vid Rörstrand ADOLF FREDRIK ROBERT ALMSTRÖM, född d. 19 aug. 1834, död d. 17 sept. 1911; — ANNA IDA, född d. 31 jan. 1864, gift d. 20 sept. 1888 med materialförvaltaren vid Rörstrand CARL FREDRIK HOFFSTEN, född d. 26 sept. 1863; — PAMELA WILHELMINA, född d. 22 juni 1865; — EVA ELEONORA, född d. 18 nov. 1867; — HILDA ELISABET, född d. 11 april 1869; — SVEN ISAK, född d. 14 nov. 1870. Bosatt i Nord Amerikas förenta stater.

Apotekare Anderbergs verksamhet under sin tolfåriga vistelse i Stockholm har för den farmaceutiska undervisningen varit af särskildt stor betydelse, och han utträttade under denna tid mer till dess fromma än kanske någon före honom. I den nekrolog, som finnes intagen i n:r 9 af farmaceutisk tidskrift för 1871 och hvarur nedanstående till en del är hämtadt, har en hans samtida synnerligen kraftigt framhållit hans förtjänster i detta afseende. Då professor Mosander 1858 afgick från sin lärarebefattning vid farmaceutiska institutet, hade A. genom ett i apotekarsocieteten väckt och af densamma bifallet förslag redan beredt plats för ämnena mineralogi och geologi vid institutet, och han erhöLL äfven uppdrag att meddela undervisning i dessa. Att A. så snart afgick från sin lärartjänst, föranleddes af det mottagande, som ett af institutets styrelse till sundhetskollgium 1860 öfverlämnadt förslag till undervisningens reformerande, rönte. I utarbetandet af detsamma hade han en mycket stor del. Fullkommandet af denna läroanstalt låg honom varmt om hjärtat.

Icke blott i egenskap af ledamot i såväl institutets styrelse som i direktionen och som sekreterare vid societetens allmänna sammankomster, utan äfven såsom den enskilde ledamoten,

till hvilkens både väl befogade och öfvertänkta samt väl sagda och skickligt försvarade framställningar societeten gärna lyssnade, verkade han oafslätligt, än vid penninganslags beviljande, än på undervisningens utvidgande och på lärarkrafternas förstärkande. Det mål han kämpade för var läroanstaltens fullständigande i så pass hög grad, att den högre farmaceutiska undervisningen kunde i sin helhet försiggå därstädes och helt och hållet skiljas från den för läkare afsedda vid Karolinska institutet. Före sin afflyttning från Stockholm fick han äfven se detta sitt mål förverkligadt, då 1867 apotekarexamen för första gången anställdes vid farmaceutiska institutet. Jämväl efter sin bosättning i Lund visade han fortfarande intresse för institutet, och kort före hans död fick detta från honom mottaga en ganska värdefull gåfva — en samling regulinska metaller.

Såsom lärare utmärkte A. sig genom den planmässiga gång, hvori hans undervisning rörde sig, och i synnerhet för det ovanligt vackra, rent af eleganta föredraget.

Anderberg led af nästan fullständig färgblindhet, ett fel som för honom i hög grad försvårade arbetet med att igenkänna och rätt bestämma en del mineralier. Hans maka var härvid för honom till en ovärderlig hjälp, och hon deltog mer och mer samt med stegradt intresse i mannens arbete.

TISELL, GUSTAF WILHELM. Född d. 21 maj 1818 å Kölbäcks egendom i Skeppsås socken, Östergötland.

Föräldrar: Godsägaren, f. d. löjtnanten vid Andra lifgrenadiärregementet CARL JOHAN TISELL, född d. 24 mars 1786, död d. 20 aug. 1865, och MARIE CATHRINE SOLDEZ, född d. 6 febr. 1790, död d. 20 maj 1855.

Han intogs 1828 i Linköpings lärdomsskola och fortsatte från 1830 studierna vid stadens gymnasium, från hvilket han afgick 1833. I dec. s. å. antogs han till elev å apoteket i Lidköping och blef d. 25 jan. 1840 farmacie studiosus. Tjänstgjorde fortfarande därstädes till maj 1841 och å apoteket Enhörningen i Göteborg till dec. s. å. Vårterminen 1842 inskrefs T. vid farmaceutiska institutet och aflade d. 29 april 1843 apotekarexamen. Under studietiden blef han af läraren i kemi och farmaci, dåv. adjunkten vid Karolinska institutet N. J. Berlin, anmodad att under läsåret 1842—43 assistera vid dennes föreläsningar i kemi.

Efter afslutadt köp tillträdde T. d. 1 okt. 1843 apoteket i Sköfde och undfick privilegium därå d. 26 mars 1846. Han afyttrade apoteket 1851 och frånträdde det d. 1 sept. s. å. Den 1 okt. s. å. öfvertog han som ägare apoteket i Lidköping, undfick privilegium d. 21 april 1852 och innehade det till okt. 1860. Följande år inköpte han apoteket i Strängnäs med tillträde d. 1 april, erhöll d. 27 sept. s. å. privilegium å apoteket, hvilket han redan året därpå afhände sig. Han lämnade för en tid apotekarbanan men ingick 1867 åter på densamma, då han d. 1 jan. tillträdde apoteket Ugglan i Stockholm. Han erhöll privilegium därå d. 22 febr. s. å., försålde det 1873 och öfverlämnade det till dess nye ägare d. 1 jan. 1874.

Efter af Kungl. Maj:t erhållen dispens från afläggande af bergsexamen uppehöll T. åren 1863—64 enligt förordnande en amanuensbefattning vid mynt- och kontrollverket i Stockholm, och, när amorteringsfonden för apoteksprivilegier 1874 trädde i verksamhet, antogs han till kamrer i densamma. Sistnämnda uppdrag innehade han till d. 1 april 1877.

Tisell var till 1881 bosatt i Stockholm, därefter i Linköping till 1890, då han inköpte Vedåsa egendom i Småland. Från 1893 åter bosatt i Linköping framlede han där sina återstående dagar.

Året efter det han tillträdde apoteket Ugglan invaldes T. i apotekarsocietetens direktion och tillhörde densamma till 1874, från 1870 i egenskap af sekreterare. Säsom apotekarsocietetens representant bevistade han 1867 års internationella farmaceutiska kongress i Paris. Kallades 1868 till korresponderande ledamot af »Société de pharmacie de Paris» och af »Société des pharmaciens de Seine et Marne».

Död d. 18 nov. 1909 i Linköping.

Gift 1) d. 1 okt. 1843 i Fredsbergs församling i Västergötland med GUSTAVA MARIA HASSELSTRÖM, född d. 2 jan 1813, död d. 7 maj 1876, dotter till landtränstmästaren GUSTAF HASSELSTRÖM och SARA HELENA BREDBERG.

Barn: ALFHILD VALBORG MARIA, född d. 1 mars 1846, död d. 24 juli 1879, gift d. 6 april 1872 med majoren i armén AUGUST EMIL SEBASTIAN ANDERSON, född d. 17 mars 1843, död d. 28 jan. 1910. (En son till dem är den framstående skulptören Carl Milles).

2) d. 6 nov. 1881 i Köpenhamn med EMILY DELIA HENLEY, född d. 18 sept. 1827, i Chelsea, London, död den 25 jan. 1893, dotter till kirurgen JOHN HENLEY och AMELIA HENLEY. (gift 1),

d. 18 sept. 1847 med kronometermakaren i Helsingfors BERNARD WILLIAM PIHL, född d. , död d. 10 dec. 1860.

Det senare äktenskapet var barnlöst.

Apotekare Tisell var på sin tid en mycket verksam och framstående medlem af apotekarkåren. »En man af den gamla stammen, var och förblef han en älskvärd representant för en svunnen tid, då sirliga later och minutiös noggrannhet i fråga om klädedräkt och umgängesformer ännu stodo högt i kurs, och genom sitt gammaldags cirklade uppträdande afstäck han bjärt från nutidens jäktade höflighet.»

Under den tid T. innehade apoteket Ugglan vann han vid ett tillfälle en viss »historisk» ryktbarhet. Det var nämligen i hans armar, som August Blanche aftonen d. 30 nov. 1868, efter aftäckandet af Carl XII:s staty, utandades sin sista suck.

WÆRNBAUM, ALFRED THEODOR. Född d. 18 juni 1831 i Jörlanda socken i Bohuslän.

Föräldrar: Kronolänsmannen CARL MAGNUS WERNBOM, född d. 7 febr. 1781, död d. 19 maj 1839, och BETTY WESTERBERG, född d. 17 sept. 1785, död i Kungälf d. 25 maj 1861.

Sedan han genomgått läroverket i Kungälf antogs W. 1844 till elev å apoteket i samma stad samt undergick d. 17 juli 1849 farmacie studiosi-examen. Han tjänstgjorde därefter 1849—59 samt 1861—67 å apotek i Ljungby, Västervik, Stockholm, Göteborg, Varberg, Umeå och å filialapoteket i Nysätra. Höstterminen 1859 inskrefs W. vid farmaceutiska institutet och aflade d. 31 maj 1861 apotekarexamen.

Efter avslutadt köp tillträdde W. d. 1 april 1867 apoteket i Smedjebacken och undfick privilegium därå d. 29 nov. s. å. Enligt af Sundhetskollégium 1870 utfärdadt tillstånd inrättade han ett medikamentsförråd i Grangärde socken i Dalarne, hvilket 1871 öppnades för allmänheten. Apoteket i Smedjebacken innehades af W. till 1873, då han afyttrade det och samtidigt inköpte apoteket Ugglan i Stockholm med tillträdesrätt d. 1 jan. 1874. Han undfick privilegium å sistnämnda apoteksinrättning d. 23 jan. s. å.

På grund af sjukdom åtnjöt W. sedan 1885 befrielse från skötseln af apoteket, och han afflyttade då från Stockholm samt bosatte sig i Strängnäs.

Bléf ledåmot af Svenska läkarsållskapet 1876.

Död d. 23 april 1894 i Strångnås.

Gift d. 24 nov. 1867 i Uppsala med SOFIA WESTRÖM, född d. 17 jan. 1842, dotter till rådmannen och handlanden därstådes ERIK WESTRÖM och CHARLOTTA WILHELMINA BERG.

Barn: ATHOS, född d. 2 aug. 1868. Disponent; — ELLEN, född d. 2 aug. 1868, död d. 10 i samma månad; — ALFRED, född d. 3 dec. 1869. Affårsman, bosatt i Bolivia; — EPHRAIM, född d. 6 juni 1871. Kassör; — GERDA, född d. 2 aug. 1872, död d. 12 april 1873; — GERDA, född d. 14 mars 1874; — ARAMIS, född d. 13 febr. 1877. Examinerad apotekare.

LEHMAN, RICHARD REINHOLD AUGUST. Född d. 7 febr. 1842 i Söderhamn.

Föråldrar: Apotekaren därstådes CARL LEHMAN, född d. 27 juni 1798, död d. 4 mars 1845, och MARGARETA LOVISA WALLSTRÖM, född d. 31 maj 1801, död d. 2 mars 1868.

Idkade 1852—58 studier vid Hudiksvalls högre elementarlåroverk och anståldes från 1861 års början på speditionskontor i Gäfle. Denna plats lämnade han med juli månads utgåång för att intråda på apotekarbanan och antogs d. 11 aug. s. å. till elev å apoteket i Umeå, där han d. 11 aug. 1865 undergick farmacie studiosi-examen. Han tjänstgjorde fortfarande å nämnda apotek till d. 7 aug. 1867. Under denna tid uppehöll han, enligt förordnande, höstterminen 1866 lärarebefattningen i kemi i sjette och sjunde klasserna af Umeå högre elementarlåroverk. Höstterminen 1867 inskrefs L. vid farmaceutiska institutet och aflade d. 29 maj 1869 apotekarexamen.

Under studietiden tjänstgjorde han 1868 såsom t. f. amanuens vid kontrollverket från d. 1 maj till d. 11 juni samt från d. 15 aug. till årets slut. Förklarades d. 22 jan. 1869 af Kungl. Majt kompetent till ordinarie amanuensbefattning vid kontrollverket och uppehöll enligt förordnande nämnda befattning under 1869 års förra hälft. Därjåmte skötte han läsåret 1868—69 en amanuensbefattning vid veterinårinstitutet i Stockholm. Tjänstgjorde från d. 15 juni till d. 1 aug. 1868 å filialapoteket i Jårfså, från nov. 1869 till febr. 1870 å apoteket Enhörningen i Stockholm samt därefter å apoteket Lejonet till mars 1874.

I april samma år öfvertog han det af honom i dec. föregående år inköpta apoteket Gripen i Stockholm och undfick pri-

vilegium därå d. 17 april 1874. Detta apotek innehade L. till 1895, då han d. 1 april tillträdde apoteket Ugglan i hufvudstaden, till hvilket han genom privilegium af d. 20 dec. 1894 vunnit transport.

Åren 1880—1909 tillhörde L. apotekarsocietetens direktion och var under denna tid 1880—83 samt 1885—1906 dess sekreterare. Sistnämnda år valdes han till societetens ordförande och kvarstod på denna post till sin afgang ur direktionen. Var 1874—78 examinator i de inför direktionen anställda farmacie studiosi-examina och 1889—1909 af societeten utsedd ledamot i styrelsen för farmaceutiska institutet. Utsågs 1896 samt 1902 till kontrollant för om- och tillbyggnadsarbeten vid institutet. Åren 1890—1905 var han societetens taxerevisor och 1900 ledamot af den utaf apotekarsocietetens s. å. tillsatta taxekommittén. Förordnades 1902 af Kungl. Maj:t till ledamot i kommittén för utarbetande af ny giftstadga och 1908 till sakkunnig i kommittén för medicinalstyrelsens omorganisation att deltaga vid dess behandling af frågor rörande apoteksväsendet, hvilket senare uppdrag han på grund af sjukdom måste afsäga sig. Förordnades 1909 att, i egenskap af sakkunnig, i medicinalstyrelsen deltaga i förnyad granskning af dess förslag till förordning angående apoteksvaror och i upprättande af förslag till erforderliga förteckningar. Är ledamot af styrelsen för apotekarkårens lifränte- och pensionskassa sedan 1890 och af styrelsen öfver amorteringsfonden för apoteksprivilegier sedan 1897. Vice ordförande i farmaceutiska föreningens styrelse 1875—76.

Lehman har äfven innehaft flere kommunala uppdrag. Han var 1889—1895 ledamot af Katarina församlings fattigvårdsstyrelse och 1889—1896 af styrelsen för Rosenlunds äldershem. Stadsfullmäktig i Stockholm 1891—95.

Ledamot af Svenska läkarsällskapet 1878. R. V. O. 1899; R. N. O. 1905.

Gift d. 15 aug. 1874 å Elgå bruk i Värmland med ANDRIETTA CATARINA BEDA OLIVIA RHODIN, född d. 29 juni 1849, dotter till bruksägaren CARL RHODIN och OLIVIA JOSEFINA NORDSTRÖM.

Barn: THYRA MARGARETA BEDA OLIVIA, född d. 10 aug. 1875, gift d. 21 maj 1908 med apotekaren i Stockholm ARVID NATHANËL BLOMQUIST, född d. 24 sept. 1859. (Se nedan under apoteket St Erik.)

Apotekare Lehmans insats i arbetet å kårens angelägenheter

har varit betydande, såväl kvalitativt som kvantitativt sedt. Det sätt, hvarpå han i nära ett kvartsekel skött den ansvarsfulla och arbetsamma sekreterarbefattningen har i särskildt hög grad gjort honom förtjänt af societetens tacksamhet. Genom den grundlighet och sakkunskap, hvarmed han utfört alla utredningar, samt den klarhet och reda, som känneteckna alla af honom affattade protokoll och skrivelser, har han blifvit allmänt erkänd såsom en verkligt framstående förmåga i detta afseende, det icke minst af de högre myndigheter, med hvilka han i sin egenskap af societetens sekreterare kommit i beröring. Äfven bör framhållas den stora del han som taxerevisor från början tagit i arbetet på apotekarsocietetens taxa å icke officiella läkemedel.

Såsom ett erkännande af hans stora förtjänster och ett tack för hans oegenyttiga verksamhet har apotekarsocieteten låtit i sin lokal uppsätta hans i olja utförda porträtt. Därjämte beslöt societeten vid sin allmänna sammankomst d. 15 sept. 1910 att afsätta ett belopp af 5,000 kronor till en fond bärande hans namn, och hvaraf räntan skall utdelas till en behöfvande elev vid farmaceutiska institutet, som fullgör sina studier för afläggande af apotekarexamen.